

REGU § 103

Uppdrag. Förslag hemställan till Regeringen gällande transporter

Ärendenummer: RS 2025/1144

Regionalt utvecklingsutskotts beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Regionstyrelsen gav 2025-05-22, § 255, regiondirektören i uppdrag att ta fram förslag till en hemställan till regeringen om att den minskade kostnaden för staten som det nya avtalet innebär, bör användas för att möjliggöra billigare resor och transporter.

Kommande färjetrafikavtal från februari 2027 innebär en betydlig minskning av kostnaderna för staten, från dagens 498 miljoner kronor till 280 miljoner kronor per år. Summan kommer att bränsleprisjusteras och även indexregleras med konsumentprisindex med konstant skatt (KPI-KS) var tolfte månad.

I den riskanalys Region Gotland upphandlade hösten 2024 (*Sweco, Nytt avtal för färjetrafiken - Risker och konsekvenser, Rapport 2024-11-22*) bedömer Sweco att det, i och med det lägre avtalsvärdet, finns en risk att operatören anser sig behöva kompensera med prisförändringar för att upprätthålla en vinst i verksamheten.

Sweco identifierade samtidigt som möjlighet att *"den lägre avtalsnivån [kan] användas som ett argument om Gotland har andra behov på trafikområdet eller önskar tillägg och/eller förändringar på färjetrafikens område under löpande avtalsperiod. Behov av förändringar och ökat statligt engagemang kan bli större än som är känt nu, inte minst med tanke på Natomedlemskapet och den osäkra säkerhetssituationen i omvärlden."*

Trafikverket har gjort om takpriskonstruktionen i kommande avtal för att få bort de svängningar som bränsleprisindex bidragit till för takprisets utveckling. Trafikverket justerar även ned takpriset för gotlänningars biljetter från dagens nivå. Maxpriset för en enskild enkelresa sätts till 310 kronor (exklusive moms) vid avtalsstart. Regionstyrelseförvaltningen bedömer att det bör leda till inledningsvis lägre biljettpriser för gotlänningar för vissa komfortalternativ, än dagens läge. Det kommer bara att finnas tak- och maxpriser på de turer som är upphandlade av Trafikverket. Liksom i nuvarande avtal kommer det i kommande avtal vara fri prissättning på besökare. Det går inte idag att säga vilka biljettpriser som kommer att gälla i nästa avtal, men det finns skäl att lyfta Gotlands nuvarande situation och de risker Region Gotland ser för prisutvecklingen i nästa avtal till regeringen. Regionstyrelseförvaltningen har tagit fram ett förslag på hemställan och föreslår att den sänds till statsministern, finansministern, infrastruktur- och bostadsministern, ministern för civilt försvar, försvarsministern och landsbygdsministern.

Bedömning

Trafikverket har gjort om takpriskonstruktionen i kommande avtal och justerar även ned takpriset från dagens nivå. Maxpriset för en enskild enkelresa för en gotlänning sätts till 310 kronor exklusive moms vid avtalsstart.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att det bör leda till inledningsvis lägre biljettpriser för gotlänningar för vissa komfortalternativ, än dagens läge. Det kommer bara att finnas tak- och maxpriser på de turer som är upphandlade av Trafikverket. Trafikverket bedömer att huvuddelen av trafiken som körs kommer att vara upphandlad.

Liksom i nuvarande avtal kommer det vara fri prissättning på besökare i kommande avtal.

Det går inte idag att säga vilka biljettpriser som kommer att gälla i nästa avtal, men det finns skäl att lyfta Gotlands nuvarande situation och de risker Region Gotland ser för prisutvecklingen i nästa avtal till regeringen.

Regionstyrelseförvaltningen har tagit fram ett förslag på hemställan.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att hemställan skickas till statsministern, finansministern, infrastruktur- och bostadsministern, ministern för civilt försvar, försvarsministern och landsbygdsministern.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Maja-Malin Ekelöf, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att underlaget ska revideras inför regionstyrelsens sammanträde 2025-11-19 utifrån de inspel som det regionala utvecklingsutskottet lämnat.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga. Priser i Gotlandstrafiken

Förslag på hemställan, daterad 2025-11-19

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-10-07

Skickas till

Finansminister Elisabeth Svantesson:

finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Landsbygdsminister Peter Kullgren och Infrastruktur- och bostadsminister

Andreas Carlson: li.registrator@regeringskansliet.se

Minister för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin och Försvarsminister Pål Jonson:

forsvarsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Statsminister Ulf Kristersson:

statsradsberedningen.registrator@regeringskansliet.se